

Maa- ja metsätalousministeriö

Kirjaamo.mmm@gov.fi

VIITE: VN/21436/2021

LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI FOSFORIN KÄYTÖSTÄ MAA- JA PUUTARHATALOUDESSA SEKÄ VIHHER- JA YMPÄRISTÖRAKENTAMISESSA

MTK-Etelä-Pohjanmaa (lyhennetään jatkossa MTK-EP) on tutustunut otsikossa mainittuun asiakirjaan. Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto ja esitämme kunnioittaen seuraavaa:

MTK-EP toteaa, että nykytilanteessa valtaosa maamme tiloista on sitoutunut ympäristötukiohjelmaan, jonka ehdot ovat olleet fosforin osalta varsin tiukat. Tämän lisäksi pieni osa tiloista (ympäristötuen ulkopuolella) on toiminut lannoitelain rajoitteiden mukaisesti (P-rajoitus max. 65kg/v). Suomessa fosforin käyttömäärät ovat alentuneet merkittävästi 1990-luvulta alkaen ja viljavuustutkimusten mukaan peltojen fosforivarannot ovat olleet jo vuosia laskusuunnassa.

MTK-EP katsoo, että asetusluonnos toteutuessaan laskisi edelleen huomattavasti käytettäviä fosforimääriä. Suurin lasku kohdistuisi oletettavasti niihin noin kymmeneen prosenttiin tiloista, jotka eivät ole sitoutuneet ympäristötukeen. Tämän lisäksi isoja muutoksia kohdistuisi kotieläintiloihin lantapoikkeuksen päätyttyä. Lisäksi taulukkolukujen ja liukoisuuden kiristykset leikkaisivat merkittävästi fosforin käyttömahdollisuuksia. **MTK-EP katsoo, että peltojen fosforitasojen ollessa jo tämänhetkisilläkin käyttömäärillä laskussa, asetuksessa esitetyt kiristykset on mahdotonta hyväksyä.**

MTK-EP korostaa, että fosforiasetuksen tulee mahdollistaa kasvien satopotentialin hyödyntämisen sekä korkean laadun tuottamisen fosforiluvultaan erilaisilla pelloilla. Asetusluonnoksessa esitetyt rajoitukset ja kiristykset eivät mahdollista tätä enää jatkossa riittävän yksiselitteisesti. Lisäksi useilla kotieläintiloilla joudutaan jo tällä hetkellä antamaan karjalle lisäfosforia, koska nykyiset ympäristötuen lannoitetaulukot rajoittavat merkittävästi rehukasvien fosforin saantia.

MTK-EP katsoo, että fosforin käytön rajoittaminen entistä tiukemmin tulee johtamaan peltojen liialliseen köyhtymiseen, uhkaa kotieläintilojen toimintaa sekä vaarantaa maamme huoltovarmuuden ja ruokaturvan. Jo nyt osa Suomen pelloista on fosforin osalta ”punaisella”. Kun jo tällä hetkellä fosfori on monella tilalla sadon määrää ja laatua rajoittava minimitekijä ja kannattavuuteen vaikuttava asia, fosforirajoitusten tiukentaminen syventää entisestään maatalojen vaikeaa talouskriisiä.

Laatija/yo

MTK-EP muistuttaa, että yhdelläkään maatilalla Suomessa ei nykyhinnoilla ja tässä vaikeassa taloustilanteessa ole taloudellisia perusteita käyttää liikaa erittäin kalliita ravinteita. Siten pelko siitä, että fosforia ”haaskattaisiin”, on perusteeton.

MTK-Etelä-Pohjanmaa vaatii, että nykyinen karjanlantapoikkeus on mahdollista jatkossakin (nyt asetusluonnoksessa poikkeus esitetään poistettavaksi 2 vuoden siirtymäajalla). Lisäksi tulee mahdollistaa starttifosforin käyttö karjanlantaa käytettäessä. Karjanlantapoikkeus on merkittävästi edistänyt lannan hyväksikäyttöä ja yhteistyötä kotieläintilojen ja kasvinviljelytilojen välillä. **Kotieläintilojen ja kasvinviljelytilojen yhteistyötä lannan hyväksikäytössä tulee edistää kannusteilla.**

MTK-EP katsoo, että asetusluonnoksessa on laitettu liikaa painoa ns. lannan prosessointiin ja jatkojalostamiseen. Karjanlantaa tulee voida jatkossakin hyödyntää suoraan ja sellaisenaan kasvien ravinteena, varsinkin jos se on tilakohtaisesti kaikista kustannustehokkain ja taloudellisin tapa toimia, ja nykyisillä multauskäytännöillä erittäin ympäristöystävällinen tapa kierrättää ravinteita.

MTK-EP muistuttaa, että lannan prosessointi vaatii myös investointeja, joihin tiloilla ei ole välttämättä taloudellisia mahdollisuuksia nykyisessä tilanteessa. MTK-EP katsoo, että lannan prosessointia on kuitenkin perusteltua edistää erilaisilla kannusteilla. Asetusluonnoksessa (pykälässä 5) esitetyt prosessointiin liittyvät rajoitukset typen ja fosforin suhteesta eivät sovellu tilatasolla käytettävään yksinkertaiseen ruuviseparointiin. Liian tiukat tekniikkasidonnaiset kriteerit pahimmillaan vähentävät tilatason prosessointia, lannan hyötykäytön laajentamista ja estävät uusien teknisten ratkaisujen syntymistä.

Lopuksi

MTK-EP katsoo, että ns. Itämeri-keskustelu on keskittynyt liikaa Suomen maatalouden rooliin ja ravinteiden käyttöön. MTK-EP on huolissaan siitä, että vesien tilasta käytävässä keskustelussa edelleenkin syyllistetään lähinnä suomalaisia maanviljelijöitä ja pahimmillaan vaaditaan toimenpiteitä, joiden toteuttaminen romuttaisi kotimaisen ruoantuotannon. Sääteilyjärjestelmästä on tullut myös erittäin byrokraattinen. Taloudellisia arvioita tai kustannusvaikutuksia ei ole otettu riittävästi huomioon. Monet kuormitusarviot ja maataloudelle asetetut vaatimukset perustuvat hatariin oletuksiin tai yleistyksiin.

MTK-EP pitää tärkeänä, että vesienhoitotyössä perusteena ovat riittävät tutkimustiedot ja riittävä kuva kokonaisuudesta. Kovin kapeakatseiset ideologiset näkemykset eivät saa ohjata pitkäjänteistä vesienhoitotyötä. Puolitotuuksien esittäminen voi johtaa pahoihin virhearvioihin, kalliisiin ja tehottomiin toimenpiteisiin ja maamme omien elinkeinojen ajamiseen vaikeuksiin.

MTK-ETELÄ-POHJANMAA

Yrjö Ojaniemi
toiminnanjohtaja